

НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

МОЗАЇКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Збірник
наукових праць

Випуск 3

2026

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту

МОЗАЇКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Випуск 3

Ніжин – 2026

УДК 373.3(082)

М 74

Рекомендовано Вченою радою

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

(НДУ ім. М. Гоголя)

Протокол № 9 від 27.02.2026 р.

Редакційна колегія:

Білоусова Н. В. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя;

Бобро А. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя;

Гордієнко Т. В. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя;

Філоненко О. С. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту НДУ ім. Миколи Гоголя.

М 74 Мозаїка початкової освіти. Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи». Випуск 3 / за заг. ред. Білоусової Н. В., Філоненко О. С. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2026. – 487 с.

DOI 10.31654/mozaika-2026-6

У збірнику друкуються тези наукового характеру та дискусійні публікації з професійної тематики, у яких відображені результати роздумів, міркувань, наукових пошуків вітчизняних та зарубіжних науковців, керівників та вчителів закладів освіти, здобувачів вищої освіти, присвячені дослідженню актуальних проблем змісту початкової освіти.

Збірник видано в авторській редакції мовою оригіналу. За точність викладеного матеріалу, достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

УДК 373.3(082)

© Н. В. Білоусова,

О. С. Філоненко, укладання, 2026

© НДУ ім. М. Гоголя, 2026

DOI 10.31654/mozaika-2026-6

ЗМІСТ

Андрійченко Тамара Адаптація дітей у початковій школі до умов воєнного стану.....	12
Басюк Наталія Комунікативні стратегії викладача як інструмент розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів початкової школи.....	16
Біла Людмила Інноваційні технології у формуванні мовної компетентності молодших школярів на уроках української мови.....	21
Білан Наталія Використання інноваційних технологій в НУШ.....	25
Білоусова Надія Використання методу шестикутного навчання на уроках у початковій школі.....	29
Бірюк Олег Формування соціальної компетентності учнів початкових класів на уроках англійської мови засобами цифрових технологій.....	34
Бобро Артур Роль акмеологічного підходу в процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.....	41
Бобро Лілія Формування соціально-емоційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі засобами ігрової діяльності.....	45
Бойко Анастасія Цифрове освітнє середовище як чинник формування культури спілкування молодшого школяра	49
Бойко Катерина Особливості формування та структура соціальної відповідальності молодших школярів	53
Бурка Ангеліна Розвиток критичного мислення сучасного молодшого школяра як педагогічна проблема.....	57
Бурова Віта Навчання через дію: роль ігрових технологій у формуванні мовних компетентностей з англійської мови в початковій школі НУШ.....	62
Варакута Анна Розвиток емоційного інтелекту дітей засобами ігрової діяльності як основа психолого – педагогічного супроводу в сучасному закладі освіти.....	67
Васютіна Тетяна Формування фахових компетентностей у майбутніх педагогів засобами нематеріальної культурної спадщини.....	71

Ведмідь Валентина Роль учителя у підтримці соціального розвитку дітей молодшого шкільного віку	76
Висоцька Кристина Використання штучного інтелекту та інтерактивних платформ при вивченні математики.....	80
Вишник Ольга Формування соціальної стійкості майбутніх учителів початкових класів засобами цифрових технологій.....	85
Вовченко Ольга Психологічна травматизація молодших школярів із особливими освітніми потребами за умов війни	88
Возняк Інна Цифрова ігротехніка як засіб подолання освітніх втрат у початковій школі	92
Гайденко Дарина, Шищенко Валентина Особливості роботи асистента вчителя: функції, виклики, ефективні стратегії.....	96
Герман Анастасія Самоосвіта як чинник формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів	98
Гетьман Тетяна Особливості комунікативної компетентності майбутніх психологів.....	102
Голубовська Ірина, Кожухівська Таміла Казковий дискурс у формуванні дитячої особистості.....	106
Гомоляко Світлана Сучасні освітні технології психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП молодшого шкільного віку.....	110
Гордієнко Тетяна Професійне самовизначення майбутніх учителів початкових класів: можливості дисципліни «Вступ до спеціальності».....	115
Гостєєв Владислав Характеристика соціальної активності як інтегративної якості особистості молодшого школяра.....	119
Гудима Наталія Стратегії формування ораторської майстерності в Новій українській школі.....	123
Даруга Артем Розвиток емоційного інтелекту в молодших школярів як чинник успішної соціалізації.....	129
Дацько Олена Розвиток природних здібностей молодших школярів в умовах війни: роль емоційної підтримки та безпечного освітнього середовища.....	133

Дідківська Анастасія Формування екологічної компетентності учнів початкових класів засобами екскурсії в природу	137
Довгань Олена, Федорова Валерія Нумікон в інклюзивному класі: як зробити математику доступною для кожного учня.....	140
Дорош Світлана Особливості розвитку критичного мислення в учнів початкових класів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	145
Заплішний Іван Формування фізкультурної компетентності молодших школярів на основі діяльнісного підходу.....	149
Зеленько Олена Педагогічний патронаж як інструмент виховного впливу на здобувачів освіти початкових класів.....	155
Здоровець Тетяна Психосоціальна підтримка дітей молодшого шкільного віку в умовах війни.....	160
Ікальчик Антоніна До питання підвищення ефективності організації освітнього процесу та формування компетентностей учнів відповідно до Державного стандарту початкової освіти в умовах воєнного стану.....	165
Ільїна Олена Проблема формування гендерної культури молодших школярів у психолого-педагогічному аспекті	168
Калюжка Наталія Інтеграція мобільних застосунків у процес формування математичної компетентності молодших школярів.....	173
Караман Олена Методика використання криголамів у початковій школі як засіб соціально-емоційного навчання та профілактики конфліктних ситуацій.....	177
Катаєва Анастасія Позаурочна діяльність як засіб соціально-емоційного розвитку учнів початкової школи	182
Кириленко Аліна Логопедичні ігри як інноваційна технологія розвитку мовлення молодших школярів з ооп в умовах інклюзивного навчання.....	185
Коваленко Наталія Застосування цифрових інструментів для діяльнісного навчання в початковій школі.....	188
Кравченко Анна Формування навичок аудіювання молодших школярів з англійської мови з використанням ІІІ-технологій.....	192

Кузьмінська Наталія Організація інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти (з досвіду роботи).....	195
Кучеренко Ірина Психологічний супровід молодших школярів в умовах дистанційного навчання.....	202
Ласа Лариса STEM-освіта в початковій школі.....	205
Лавреха Наталія Дієві моделі та родзинки в освітньому процесі початкової школи в умовах змішаного навчання.....	210
Левицька Юлія Особливості застосування методики «нумікон» в освітньому процесі з молодшими школярами із синдромом Дауна.....	214
Леськова Наталія Інтерактивні онлайн-квести як засіб формування ключових компетентностей учнів початкової школи в умовах змішаного навчання.....	219
Лобода Вікторія Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» у програмах з української мови для 4 класу	224
Лосєва Наталія Погляд європейських викладачів на проблему вдосконалення початкової освіти.....	227
Ляшенко Анжеліка Формування моральних цінностей молодших школярів у ГПД.....	231
Мазка Тетяна Використання методів діяльнісного навчання на уроках «Я досліджую світ»	234
Мазіна Олена Ігрова діяльність як ефективний засіб розвитку компетентностей учнів у НУШ в умовах ГПД.....	239
Маляренко Світлана Від традиційної казки до аі-історії: формування цифрової грамотності молодших школярів з особливими освітніми потребами у змішаному навчанні.....	244
Марчак Яна Використання логопедичних ігор у системі психолого-педагогічного супроводу молодших школярів із дисграфією.....	247
Матвієнко Світлана Реалізація засад патріотичного виховання у контексті наступності дошкільної та початкової освіти.....	251
Мелекесцева Марина Ігрові прийоми розвитку емоційного інтелекту молодших школярів на уроках літературного читання.....	255

Мелєкєсцева Наталія, Кучерук Руслана Формування іншомовної лексичної компетентності молодших школярів засобами інтерактивних онлайн-ресурсів.....	259
Мовчан Вікторія Розвиток пізнавальної активності у молодших школярів засобами ігрової діяльності.....	263
Мордовцева Наталія Інтерактивні технології навчання жанрів педагогічної комунікації у закладах вищої освіти.....	267
Новак Аліна Компетентнісно-орієнтоване навчання на основі діяльнісного підходу при вивченні лікарських рослин у початковій школі.....	271
Новгородський Руслан Система альтернативної комунікації (PECS) як засіб активації комунікативних намірів у невербальних школярів з розладами аутистичного спектру.....	277
Олексієнко Анна Діагностика впливу руханки на психоемоційний стан і працездатність учнів початкових класів.....	282
Онишко Марія Методичні моделі роботи з дитячою книжкою як інструмент формування критичного мислення учнів початкових класів.....	286
Охрименко Діана Формування критичного мислення як ключової компетентності здобувачів початкової освіти в процесі дослідження культурної спадщини України.....	290
Павленко Юлія Застосування технологій едьютейнменту для стимулювання пізнавальної активності майбутніх педагогів початкових класів.....	295
Павлова Анна Ефективні стратегії розвитку критичного мислення у здобувачів освіти початкових класів.....	300
Паляничка Олександр Особливості формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти на уроках мови.....	302
Пенькова Світлана, Захарченко Юрій Роль інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності вчителів початкової школи.....	308
Попчук Вікторія Цифрова компетентність сучасного вчителя. NotebookLM у роботі вчителя: від ідеї до готового навчального матеріалу (практичний досвід).....	312

Приходько Ніна Досвід асистента вчителя у впровадженні інклюзивних технологій у початковій школі.....	318
Процько Інна Сучасні тренди змішаного навчання на уроках англійської мови.....	324
Рібцун Юлія Окремі аспекти логопсихокорекційної допомоги здобувачам початкової освіти з порушеннями читання.....	328
Ромащенко Каміла, Самойленко Валерія Навчальні ігри у структурі діяльнісного підходу в початковій школі.....	333
Самойленко Олена Медична обізнаність учнів початкових класів як складова життєвої компетентності в умовах Нової української школи.....	338
Самсоненко Людмила Театралізована діяльність – справжня школа соціалізації особистості молодших школярів.....	344
Семеній Наталія Організація здоров'язберезувального безпечного освітнього середовища в початковій школі	348
Сидорчук Анна Побудова індивідуального освітнього маршруту для молодшого школяра із селективним мутизмом.....	352
Скуратовська Леся Діяльнісний підхід як основа формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів у процесі форматування тексту.....	355
Слепченко Оксана Інноваційні освітні технології як складова сучасного уроку в початкових класах.....	360
Соколюк Ілона STREAM-підхід у навчанні молодших школярів як чинник розвитку їх пізнавальної активності.....	364
Стратан Вікторія Групова робота та колективні проекти на уроках «Дизайн і технології».....	368
Таран Валерія, Толкачова Поліна Методика застосування кінезіологічних вправ для активізації когнітивних процесів у дрогокласників.....	373
Тараненко Інна Читання англійськомовних текстів як спосіб формування іншомовної комунікативної компетентності. Етапи роботи з текстами.....	376

Таранченко Оксана Базовий методичний інструментарій сучасної педагогічної практики	382
Тимченко Наталія Компетентнісно-орієнтоване навчання на основі діяльнісного підходу в початковій школі (логопедична ритміка / логоритміка).....	387
Токар Ірина Розвиток уміння висловлювати власну думку учнів початкових класів на уроках української мови та читання.....	392
Тюльпа Тетяна Провідні концепції естетичного виховання дітей молодшого шкільного віку в Україні (1917 - 1937 рр.).....	395
Тянь Тетяна Педагогічні умови ефективності діяльнісного підходу у навчанні молодших школярів.....	399
Федоренко Дар'я Психологічні аспекти формування патріотизму в учнів 1-2 класів засобами інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	403
Філоненко Олена Організація змістовного дозвілля дітей у закладах оздоровлення та відпочинку засобами проектної діяльності	406
Філоненко Юрій Особливості підготовки молодших школярів до гри у футбол.....	409
Чайка Вікторія Сучасні ІІІ інструменти для створення навчальних матеріалів з математики.....	412
Чайка Вікторія Використання інноваційних технологій у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів.....	416
Чередниченко Неля Формування медіакомпетентності в учнів початкових класів як психолого-педагогічна проблема.....	419
Черкашина Крістіна Медіаграмотність молодших школярів у цифровому освітньому середовищі.....	423
Чижевська Наталія Використання цифрових технологій у процесі навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.....	427
Чопенко Аліна Травма-інформований підхід у освітньому вимірі.....	431
Чубарова Єлизавета Формування ментального здоров'я молодших школярів під час військового стану в умовах Нової української школи	435

Чумаченко Анастасія Роль асистента вчителя початкових класів у забезпеченні підтримки дитини в інклюзивному освітньому просторі.....	438
Шевель Леся Інтерактивні технології як засіб формування здоров'язбережувальної компетентності учнів початкової школи	443
Шейко Галина Особливості формування емоційної стійкості дітей молодшого шкільного віку в умовах соціальної нестабільності.....	447
Шефер Світлана Діяльнісний підхід, технології та практика реалізації компетентнісно-орієнтованого навчання в початковій школі.....	453
Шинкевич Денис Формування підприємницької компетентності молодших школярів у процесі навчання інформатики засобами цифрових технологій.....	460
Шинкевич Юлія Використання інтерактивних онлайн-вправ у формуванні іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів у змішаному навчанні.....	463
Шкіль Анастасія Засади сталого розвитку у системі фізичного виховання здобувачів початкової освіти як чинник формування здорового способу життя.....	465
Штепура Валентина Тренди та інноваційні технології в освітньому процесі початкової школи в умовах змішаного навчання.....	470
Янковський Ілля Етика використання цифрових технологій.....	476
Ярова Юлія, Ковальчук Ольга Застосування методу Inquiry-Based Learning під час уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в початковій школі	480
Ященко Оксана LEGO – педагогіка в дії: методика «Шість цеглинок».....	484

3. Кирилович О. Ф., Сойко І. М. Шляхи формування медіаграмотності учнів початкових класів на уроках мовно-літературної освітньої галузі. *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'янчука. Серія: Педагогіка та психологія*, 2025, № 1. С. 57-63.
4. Сулім А. Медіакомпетентність як результат упровадження медіаосвіти. URL: http://mediaeducation.ucoz.ru/ld/9/954_2012. (дата звернення: 20.01.2026).

Черкашина Крістіна, асистентка кафедри початкової і спеціальної освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Розвиток сучасного суспільства відбувається в умовах стрімкої цифровізації всіх сфер життєдіяльності людини, що зумовлює суттєві зміни в освітній галузі. Початкова школа як перший і надзвичайно важливий етап загальної середньої освіти активно інтегрує цифрові технології в навчально-виховний процес. Це зумовлено як державними освітніми реформами, зокрема положеннями Концепції Нової української школи, так і потребами сучасних дітей, які з раннього віку взаємодіють із цифровими пристроями та медіаконтентом [1, с. 12–15].

Цифрове освітнє середовище сьогодні виступає не лише інструментом навчання, а й важливим чинником соціалізації молодших школярів. Саме в цьому середовищі формуються уявлення дітей про навколишній світ, норми поведінки, цінності, способи комунікації та пізнання. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема формування медіаграмотності як ключової компетентності, що забезпечує здатність особистості орієнтуватися в інформаційному просторі, критично сприймати медіаповідомлення та відповідально користуватися цифровими ресурсами.

У науково-педагогічній літературі медіаграмотність трактується як комплексна характеристика особистості, яка включає знання про функціонування медіа, уміння аналізувати та інтерпретувати інформацію, навички оцінювання достовірності медіаповідомлень, а також сформовану культуру безпечної та етичної поведінки в цифровому середовищі. Для молодших школярів медіаграмотність є основою формування критичного мислення, інформаційної культури, здатності до усвідомленого вибору та відповідального споживання медіаконтенту [2, с. 40–45].

Цифрове освітнє середовище початкової школи охоплює різноманітні компоненти: технічні засоби навчання (комп'ютери, планшети, інтерактивні дошки), електронні освітні ресурси, цифрові підручники, онлайн-платформи, мультимедійні навчальні матеріали, а також педагогічні технології, що забезпечують інтерактивність, доступність і персоналізацію навчання. Використання цифрових інструментів створює сприятливі умови для розвитку пізнавальної активності учнів, підвищення мотивації до навчання та формування навичок самостійної роботи з інформацією. Водночас надмірна кількість інформації, відсутність сформованих навичок критичного аналізу та вікова вразливість дітей зумовлюють підвищені ризики впливу недостовірного, маніпулятивного або шкідливого контенту [3, с. 60–65].

Формування медіаграмотності молодших школярів у цифровому освітньому середовищі має здійснюватися як цілеспрямований, системний і безперервний процес. Важливим є врахування вікових і психологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку, зокрема емоційності, образного мислення, обмеженого життєвого досвіду та схильності до наслідування. На початковому етапі доцільно формувати базові уявлення про медіа як джерело інформації, навчати дітей розрізняти різні види медіаконтенту, усвідомлювати мету створення повідомлень та їхній можливий вплив на почуття й поведінку людини [4, с. 32–37].

Значну увагу слід приділяти розвитку вмій аналізу й оцінювання медіатекстів. У межах навчальних предметів початкової школи доцільно

використовувати завдання, спрямовані на порівняння інформації з різних джерел, визначення головної думки повідомлення, виявлення ознак реклами та прихованого впливу. Особливо важливо навчати дітей розпізнавати елементарні прояви фейкової інформації, перебільшення або викривлення фактів у доступній та зрозумілій для них формі. Такі завдання сприяють розвитку логічного мислення, уважності та вміння ставити запитання до отриманої інформації [2, с. 47–50].

Важливим напрямом медіаосвітньої роботи є формування навичок безпечної поведінки в цифровому середовищі. Молодші школярі мають оволодіти елементарними правилами роботи в мережі Інтернет, зокрема щодо захисту особистих даних, безпечного спілкування, обмеження часу використання гаджетів та звернення по допомогу до дорослих у разі виникнення небезпечних ситуацій. Формування таких навичок сприяє збереженню психологічного та фізичного здоров'я дітей і запобігає негативним наслідкам надмірного або неконтрольованого використання цифрових технологій.

Ефективним засобом розвитку медіаграмотності є залучення учнів до створення власних медіапродуктів. Виконання завдань зі створення презентацій, малюнків, коміксів, фотоколажів, простих відео чи аудіоповідомлень сприяє розвитку творчого потенціалу дітей, формуванню комунікативних умінь, навичок співпраці та відповідальності за результат власної діяльності. У процесі такої роботи учні краще усвідомлюють, як створюється медіаконтент, з якою метою він поширюється та який вплив може мати на аудиторію [5, с. 50–55].

Провідна роль у формуванні медіаграмотності належить вчителю початкової школи. Саме педагог організовує освітній процес, добирає відповідні цифрові ресурси, інтегрує медіаосвітні елементи в зміст навчальних предметів і виступає зразком відповідальної медіаповедінки. Учитель має володіти належним рівнем медіакомпетентності, критично оцінювати якість інформаційних ресурсів, урахувати вікові особливості учнів і забезпечувати безпечне цифрове освітнє середовище [3, с. 70–75].

Важливим чинником успішного формування медіаграмотності є співпраця закладу освіти з батьками. Оскільки значна частина медіаспоживання дитини відбувається поза школою, узгоджені дії педагогів і батьків сприяють формуванню єдиних вимог і підходів до використання цифрових технологій. Інформування батьків про вікові особливості дітей, правила цифрової безпеки, доцільний режим роботи з гаджетами та позитивні освітні ресурси підвищує ефективність медіавиховної роботи [5, с. 60–65].

Отже, формування медіаграмотності молодших школярів у цифровому освітньому середовищі є комплексним і багатовимірним педагогічним завданням сучасної початкової школи. Реалізація цього завдання сприяє розвитку критичного мислення, інформаційної культури, відповідального ставлення до медіаконтенту та забезпечує підготовку дітей до активної, свідомої й безпечної участі в цифровому суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Концепція Нової української школи. Київ : МОН України, 2016. С. 12–15.
2. Потятиник Б. В. Медіаграмотність і медіаосвіта : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2017. С. 40–48.
3. Морзе Н. В., Вембер В. П. Цифрове освітнє середовище сучасної школи. – Київ : Педагогічна думка, 2020. – С. 60–75.
4. Онкович Г. В. Основи медіаосвіти в початковій школі. Київ: Логос, 2019. С. 33–40.
5. Найдьонова Л. А. Медіаосвіта та медіаграмотність дітей і молоді. Київ : АПН України, 2018. С. 52–65.

Чижевська Наталія, асистентка кафедри біології, здоров'я людини та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету ім. Олександра Довженка